

TÜRKİYE-IRAK İŞ KONSEYİ TOPLANTISI

20 Mayıs 2020 | 15.00-17.30

Zoom Video Konferans Sistemi Yoluyla

TOPLANTI RAPORU

DEİK Türkiye-Irak İş Konseyi Toplantısı Sn. Emin Taha Başkanlığında, T.C. Bağdat Büyükelçisi Sn. Fatih Yıldız, Erbil Başkonsolosu Sn. Hakan Karaçay, Basra Başkonsolosu Sn. Mehmet Özgün Arman, Musul Başkonsolosu Sn. Mehmet Küçüksakallı, Bağdat Ticaret Müşaviri Sn. Ferdi Yayla, Erbil Ticaret Ataşesi Sn. Zihni Tuğrul ve Erbil Gümrük Ataşesi Sn. Ersay Cete'nin katılımlarıyla gerçekleştirildi.

Toplantıda Covid-19 koşulları altında Türkiye-Irak ekonomik ilişkileri, sonraki döneme hazırlık ve ticari ilişkilerin normal seyrine döndürülmesi süreçleri ele alındı. Ayrıca Irak'ta Hükümet kurma çalışmaları, petrol fiyatlarındaki düşüşler, müteahhitlik sektörü başta olmak üzere Irak'taki Türk yatırımları ve ikili iş ilişkilerine etkileri gibi birçok konuya değinildi.

Öne Çıkan Genel Husus ve Görüşler:

1. T.C. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun kararları çerçevesinde Irak ile hava seferlerinin Haziran ayında başlamasının öngörüldüğü, Büyükelçiliğimiz tarafından Irak vatandaşlarına bir yıl kullanılabilir süreyle etiket vize verilmeye başlandığı, yeni kararlar göre düzenlemelerin yapılacağı,
2. Covid-19 süresince Irak'taki talebin daralmasıyla ülkemiz ihracatının azaldığı, ancak petrol fiyatlarındaki düşüşün önemli etken olduğu,
3. Irak'ta bütçe açığının yabancı yatırımlara istenilen bütçenin ayrılamamasına, aynı zamanda inşaat ve yapı malzemeleri ihracatının ve taahhüt işlerinin düşmesine yola açan zincirleme bir etkisinin olabileceği,
4. Petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle Irak Merkezi Hükümeti ile bütçe anlaşmasının sağlanamadığı, bu nedenle IKBY'de 5 aydır maaş ödemelerinin yapılamadığı ve müzakere sürecinin devam ettiği,
5. Musul'un son yıllardaki terör eylemleri nedeniyle yıkık durumda olduğu, altyapı hizmetlerinin yenilenmesi gerektiği ve bu çerçevede ülkemiz müteahhitlerine ihtiyaç duyulduğu,
değerlendirildi.

Ülke Bazlı Konular & Değerlendirmeler:

- Covid-19 sürecine hükümet kriziyle giren Irak'ta 6 Mayıs 2020 itibarıyla Mustafa al-Kazemi tarafından Hükümetin kurulduğu ancak kabinede yer alması gerek 22 Bakandan henüz 15'i onaylandığı, ancak Ticaret, Petrol ve Dışişleri Bakanlıkları gibi önemli Bakanlıklar nezdinde müzakerelerin sürdüğü,
- Yeni Hükümetin erken seçime gitme planının olduğu ancak Irak'taki koşullara göre bu sürecin 1-1,5 yıl sürebileceği,
- Daesh'in Irak'ta belirli vilayetlerde yeniden etkinliğinin gözlemlendiği,
- Covid-19 bağlamında durumun test sayısının az olması nedeniyle belirsiz olduğu ve Bayram süresince Irak'ta sokağa çıkma yasağının uygulanacağı,
- Covid-19 süresince Irak'taki talebin daralmasıyla ülkemiz ihracatının azaldığı, ancak petrol fiyatlarındaki düşüşün en önemli etken olduğu,
- Irak ekonomisinin 2020 yılında %5 oranında daralması beklendiği,
- Irak ekonomisinin aylık 3,5 milyar dolar açık verdiği, bunun yıllık bazda 40 milyar dolara tekabül ettiği ve Hükümetin dış borçlanma ile ilgili yetki istediği,
- Irak'ta bütçe açığının yabancı yatırımlara istenilen bütçenin ayrılamamasına, aynı zamanda inşaat ve yapı malzemeleri ihracatının ve taahhüt işlerinin düşmesine yola açan zincirleme bir etkisinin olabileceği,
- 2018 yılının Şubat ayında Türkiye'nin Irak'ın kalkınma fonuna ülkenin yeniden imar ve istikrarı için 5 milyar dolar kredi sözü konusunda, Irak'ın hızla hareket etmeyerek bir fırsatı kaçırdığı, hiçbir bütçe hazırlığında Türkiye'nin sunduğu 5 milyar dolarlık krediyi dahil etmediği, bugün ise küresel ekonominin 2018'e çok farklı olduğu,
- T.C. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun kararları çerçevesinde Irak ile hava seferlerinin Haziran ayında başlamasının öngörüldüğü, Büyükelçiliğimiz tarafından Irak vatandaşlarına bir yıl kullanılabilir süreyle etiket vize verilmeye başlandığı, yeni kararlar göre düzenlemelerin yapılacağı,

- Kerkük ve Musul havalimanlarının yanı sıra Kerkük'teki Tarihi Osmanlı Askeri Kışlasının inşasının mümkün olduğu,
- Kerkük'te havalimanı inşaatının vilayeti Türkiye üzerinden dünya ile bağlayabileceği, havalimanının içinde kargo terminalinin olmasının da önem arz ettiği,
- Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) liderliğinde değişiklik yaşandığı ancak siyasi ortamın hala gergin olduğu, bölgede etnik unsurların siyasete katılımı konusunda zaman zaman sorunların gündeme geldiği,
- Petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle Irak Merkezi Hükümeti ile bütçe anlaşmasının sağlanamadığı, bu nedenle IKBY'de 5 aydır maaş ödemelerinin yapılamadığı ve müzakere sürecinin devam ettiği,
- Petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle IKBY'de vergi gelirlerine odaklanılarak kemer sıkma politikasının izlendiği,
- Covid-19 nedeniyle Türkiye'nin bölgeye ihracatının 2020 yılı Mart ayında %44, Nisan ayında %34 civarında azaldığı, 2020'nin ilk dört ayında ortalama %13 civarında bir azalma olduğu,
- Covid-19 vakalarının azaldığı ancak son günlerde Süleymaniye'de vaka sayılarında artış olduğu ve durumdan duyulan endişe ile 1 Haziran 2020 tarihine kadar şehre giriş-çıkışların yasaklandığı, Ramazan Bayramı süresince de sokağa çıkma yasağının uygulanacağı,
- IKBY'de yatırımları olan firmalarımız açısından iş insanlarının bu dönemde yatırımlarının başına gelememesi ve işçi getirememesi nedeniyle taahhütlerin zamanında yerine getirilememesi endişesi olduğu,
- Mayıs ayında Türkiye'den Irak'a 26.000 tır gittiği ve ay sonunda bu sayının 43.000'e ulaşması beklendiği,
- Bölgede işleri zorlaştıran ana konulardan birinin Irak'taki ikili karar mekanizması olduğu, Merkezi Hükümet ve yerel yönetimler tarafından vergi konularında birbirinden bağımsız karar verildiği,
- Musul'da Türk Başkonsolosluk binasının yıl sonuna kadar hizmete açılmasının öngörüldüğü,
- Musul'da siyasi ve yönetsel istikrarsızlığın devam ettiği, Daesh sonrası dönemde son üç yılda dördüncü Valinin görevde olduğu,
- Musul'un son yıllardaki terör eylemleri nedeniyle yıkık durumda olduğu, altyapı hizmetlerinin yenilenmesi gerektiği ve bu çerçevede ülkemiz müteahhitlerine ihtiyaç duyulduğu,
- Türk firmalarının Musul'da çalışmaya devam ettiği ve Covid-19 süresince şantiyelerin kapanmadığı,
- Musul'daki müteahhitlik işlerinin çoğunun kamu tarafından ihale edildiği, belediyelerin hastane ve okul gibi projelerinin olduğu, ancak mali açıdan durumun kısıtlı olduğu, firmalarımızın Irak'ın zorluklarını, petrol fiyatlarındaki düşüşleri ve Covid-19 sürecini dikkate alarak faaliyetlerine devam etmesinin önemli olduğu,
- Tarih boyunca bir sanayi şehri olan ve Erbil'den birçok Türk ürününün gittiği Musul'da bir Türk bankasının faaliyet göstermesinin ekonomik ve ticari ilişkilere katkı sağlayacağı, ancak Irak'ta para nakil işlemlerinin Irak Merkez Bankası şubeleri aracılığı ile yapıldığı ve Musul'da Merkez Bankası şubesinin olmayışı nedeniyle Türk

banka şubesi açılmasının güvenli olmadığı ancak koşulların değişmesi durumunda açılabileceği,

- Basra’da 2014 yılında terör eylemleri nedeniyle kapatılan Türk Başkonsolosluk binası için yeni yer kiralandığı ancak seyahatlerin durması ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle henüz yeni binanın inşaatına başlanamadığı ve yeni binaya geçisin yıl sonunu bulacağı, ancak Başkonsolosluk yetkilerinin International Hotel’de hizmet sunduğu,
 - Basra’da hayatın normal seyrine döndüğü, altyapının iyi durumda olduğu ve Türk inşaat firmalarının faaliyetlerini sürdürdüğü,
 - Basra Başkonsolosluğu tarafından Basra Ticaret Odası ile görüşmeler yapıldığı ve Türkiye’ye yönelik büyük bir ilgi olduğu,
- ifade edildi.**

KATILIMCILAR

Dış Temsilcilikler

1. Sn. Fatih Yıldız	T.C. Bağdat Büyükelçisi
2. Sn. Hakan Karaçay	T.C. Erbil Başkonsolosu
3. Sn. Mehmet Özgün Arman	T.C. Basra Başkonsolosu
4. Sn. Mehmet Küçüksakallı	T.C. Musul Başkonsolosu
5. Sn. Ferdi Yayla	Bağdat Ticaret Müşaviri
6. Sn. Zihni Tuğrul	Erbil Ticaret Ataşesi
7. Sn. Ersay Cete	Erbil Gümrük Ataşesi

DEİK Türkiye-İrak İş Konseyi

1. Sn. Emin Taha	İş Konseyi Başkanı
2. Sn. Kaan Bal	İş Konseyi Başkan Yrd.
3. Sn. Nurhan Kozal	İş Konseyi YK Üyesi – Kalekim Kimyevi Maddeler
4. Sn. Dr. Zafer Sezgin	İş Konseyi YK Üyesi – T.C. Ziraat Bankası (Bağdat)
5. Sn. Onur kütük	İş Konseyi YK Üyesi – Türkiye İş Bankası
6. Sn. Timur Ketene	İş Konseyi YK Üyesi – Best A.Ş.
7. Sn. Mehmet Yücesoy	İş Konseyi YK Üyesi – Dorçe Prefabrik
8. Sn. İsmihan Kobaner	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Osmak Rulo Mak. San.
9. Sn. Muzaffer Çölmek	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Albaraka Türk Katılım Bankası
10. Sn. Sıddık Önlen	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Hatboru Plastik Boru Sanayi
11. Sn. Kağan Duman	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Ram Dış Ticaret
12. Sn. Levent Şenol Metinoğlu	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Tüyap Fuarcılık
13. Sn. Mehmet Kapkiç	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş) – Eda İletişim
14. Sn. Berker Evren	İş Konseyi Üyesi – Tekfen İnşaat
15. Sn. Nazım Hikmet	İş Konseyi Üyesi (Grant Thornton)
16. Sn. Emrah Yılmaz	İş Konseyi Üyesi – Ford Otosan
17. Sn. Cüneyt Altınok	İş Konseyi Üyesi – Gap İnşaat Yatırım
18. Sn. Süheyla Çebi Karahan	Misafir Katılımcı – Dorçe Prefabrik
19. Dr. Sn. Sinan Şahin	Misafir Katılımcı – T.C. Ziraat Bankası
20. Sn. Sancar Ergüven	Misafir Katılımcı – T.C. Ziraat Bankası (Erbil)
21. Sn. Selnur Atasever	Misafir Katılımcı – T.C. Ziraat Bankası
22. Sn. Moshtaq Mustafa Misafir	Katılımcı – Albaraka Türk Katılım Bankası
23. Sn. Ahmet Kamil Salahoğlu	Misafir Katılımcı – Tek-İmaş İş Makinaları

24. Sn. Murad Rahim

Misafir Katılımcı – Çalık Enerji

DEİK Sekretaryası

1. Sn. Barkan Özgür

DEİK Genel Sekreter Yrd.

2. Sn. Muhammed Ammash

DEİK İş Konseyi Koordinatörü

3. Sn. Aziz Toprak

DEİK İş Konseyi Koordinatörü

4. Sn. Canan Sayar

DEİK İş Konseyi Koordinatörü

Türkiye-Irak İş Konseyi Üyeleri

	Kişi Adı	Kişi Soyadı	Firma	Firma Unvanı	Konsey Unvanı
1	Emin	Taha	Taha Kargo Dış Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi Başkanı
2	Kaan	Bal	Coca Cola İçecek A.Ş.	Dış ilişkiler Müdürü	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
3	Halit	Acar	Acarsan Holding A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
4	Timur	Ketene	Best A.Ş.	İş Geliştirme Direktörü	İş Konseyi YK Üyesi
5	Mehmet Selçuk	Yücesoy	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat Sanayi Ticaret A.Ş.	Uzman	İş Konseyi YK Üyesi
6	Orhan	İlhan	Akhan Un Fabrikası ve Tarım Ürn. Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi YK Üyesi
7	Nurhan	Kozal	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	İhracat Bölge Yöneticisi	İş Konseyi YK Üyesi
8	Abdullah Anıl	Altunkaya	Samsun Makina San. A.Ş.	Dış ilişkiler Müdürü	İş Konseyi YK Üyesi
9	Erdoğan	Çoban	Şölen Çikolata Gıda San. Tic. A.Ş.	İcra Kurulu Üyesi	İş Konseyi YK Üyesi
10	Zafer	Sezgin	T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	Müdür	İş Konseyi YK Üyesi
11	Onur	Kütük	Türkiye İş Bankası A.Ş.	Birim Müdürü	İş Konseyi YK Üyesi
12	Dr. Mustafa Oğuzcan	Bülbül	Abdi İbrahim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Direktör - Kamu İlişkileri ve Kurumsal İletişim	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
13	Recep	Çalışkan	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım Vesanayi Tic. A.Ş.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
14	Muzaffer	Çölmek	Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
15	Mustafa	Işık	Armada Duvar Kağıtları A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
16	Hamit	Yıldızgörer	Dicle Gıda ve Tarım Ürün. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
17	Mehmet	Kapkiç	Eda İletişim İth. İhr. Turizm ve İnşaat Tic. Ltd. Şti.	Yön. Kur. Bşk. & Gen. Müd.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
18	Siddik	Önlen	Hatboru Plastik Boru Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Yön. Kur. Bşk.Yrd. & Gen. Müd.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
19	İsmihan	Kobaner	Osmak Rulo Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
20	Faruk	Yıldız	Tibet İthalat İhracat ve Kozmetik Sanayi A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi & Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
21	Levent Şenol	Metinoğlu	Tüypap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.	Genel Müdür Yardımcısı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
22	Kağan	Duman	Ram Dış Ticaret A.Ş.	İş Geliştirme Yöneticisi,	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
23	Cuneyd	Kaya	77 İnşaat ve Taahhüt A.Ş.	Koordinatör,	İş Konseyi Üyesi
24	Yunus Emre	İlhan	Azim Un Gıda Tarım İnşaat Nakliye Petrol San. ve Tic. A.Ş.	Genel Müdür Yardımcısı	İş Konseyi Üyesi
25	İsmail	Dervişoğlu	Agroder Hububat Bakliyat Gıda Sanayi İç ve Dış Ticaret Ltd. Sti.	Dış Ticaret Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
26	Abdülkadir	Akkuş	Akkuş Gayrimenkul San.ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
27	Mahsum	Altunkaya	Altunkaya İnşaat Nakliyat Gıda Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi,	İş Konseyi Üyesi
28	Dinçer	Ateş	Atak Madeni Yağ Pazarlama San ve Tic.A.Ş	İhracat Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
29	Selçuk	Sayılr	Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş	Genel Müdür Yardımcısı,	İş Konseyi Üyesi
30	Melis	Akdenizli	Diler Dış Ticaret A.Ş.	Bölge Satış Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
31	Halit Ümit	Dikker	Emsey Sağlık Hiz. ve İşl. Turz. Otel. Tic. A.Ş.	Kurumsal İlişkiler Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
32	Mehmet	Büyükekeşi	Flo Mağazacılık ve Pazarlama A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi,	İş Konseyi Üyesi
33	Süreyya Yücel	Özden	Gama Holding A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi,	İş Konseyi Üyesi
34	Cüneyt	Altınok	Gap İnşaat Yatırım ve Dış Ticaret A.Ş.	Direktör,	İş Konseyi Üyesi
35	Selahattin	Çiçek	Gazikent Hidrolik - Pnomatik San. Tic. Ltd. Şti.	Genel Müdür,	İş Konseyi Üyesi
36	Nazım	Hikmet	Grant Thornton / Eren Bağımsız Denetim ve Ymm A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkan Yrd.,	İş Konseyi Üyesi
37	Esin	Gürsoy	Gürsoylar İnş. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.	Genel Müdür,	İş Konseyi Üyesi
38	İbrahim	Miskavi	İmisk İth. İhr. Tic. ve Nak. A.Ş.	Genel Müdür,	İş Konseyi Üyesi

39	Osman	Meral	İstanbul Gıda Dış Ticaret A.Ş.	İhracat Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
40	Filiz	Maraşlıoğlu	Kanimed Sağlık Çözümleri A.Ş.	Yön. Kur. Bşk. & Gen. Müd.,	İş Konseyi Üyesi
41	Sami	Aslanhan	Kontrolmatik Enerji ve Mühendislik A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
42	Mehmet Nazik	Kürk	Kürk İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
43	Abdullah	Bozatlı	Metal At Tel ve Tel Ürünleri Demir Çelik Mam. İth. İhr. Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
44	Bilal	İleri	Midyat Patlayıcı Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
45	Mustafa	Taner	Orient Turizm Org. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
46	Mustafa	Günbulut	Sanko Holding A.Ş.	Finans Direktörü,	İş Konseyi Üyesi
47	Ercan	Çelebi	Standart Pompa ve Makina Sanayi Ticaret A.Ş.	Gen. Müd. Yrd.,	İş Konseyi Üyesi
48	Taha	Aslan	Stas İnşaat San. Tic. Ltd. Şti.	Firma Sahibi,	İş Konseyi Üyesi
49	Emre Abdullah	Genç	Stil Trafik İşaretleri San. Tic. A.Ş.	Genel Müdür,	İş Konseyi Üyesi
50	Erhan	Turan	Superlit Boru Sanayi A.Ş.	İhracat Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
51	Tevfik	Öz	Tefirom İnş.Enerji Sanayi ve Tic A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
52	Berker	Evren	Tekfen İnşaat ve Tesisat A.Ş.	Proje Koordinatörü,	İş Konseyi Üyesi
53	Ahmet	Malkan	Tek-İmaş İş Makinaları, Müh. Mad. Müh. San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı,	İş Konseyi Üyesi
54	Emrah	Yılmaz	Ford Otosan A.Ş.	İhracat Bölge Müdürü,	İş Konseyi Üyesi
55	Burak	Ertüzün	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayii A.Ş.	Başkan Yardımcısı, İhracat Direktörü,	İş Konseyi Üyesi